



Scenariusz zajęć dla dzieci wieku przedszkolnym

**„WARTOŚĆ BYCIA RAZEM - POZNAJEMY
RODZINĘ ULMÓW Z MARKOWEJ”**

Scenariusz zajęć
dla dzieci wieku przedszkolnym
„Wartość bycia razem - poznajemy rodzinę Ulmów z Markowej”

Autor: Marta Ulma – Baran – doradca metodyczny wychowania przedszkolnego

Podkarpackie Centrum Edukacji Nauczycieli w Rzeszowie. Oddział w Przemyślu.

Czas trwania: CZĘŚĆ I – ok.30 min, Część II – ok.30 min.

Adresaci: dzieci w wieku przedszkolnym (3-6 lat)

Wstęp do scenariusza - wprowadzenie merytoryczne.

”Najważniejsza rzecz w życiu to rodzina. Najpierw ta, w której się urodziłeś, później ta którą sam stworzyłeś” Peter Sellers.

Scenariusz zajęć poświęconych jest refleksji nad wartością rodziny i jej rolą w codziennym życiu każdego człowieka. Dostosowany do dzieci w wieku przedszkolnym. Zadania ujęte w scenariuszu ukazują dzieciom wartość rodziny – jej roli w życiu dziecka, istotnego czynnika w jego rozwoju społecznym, emocjonalnym i poznawczym. Proponowane zabawy budują przyjazną, akceptującą atmosferę, integrują grupę, umożliwiają głębsze wzajemne poznanie się dzieci, zaspokajają – szczególnie ważną dla najmłodszych – potrzebę ruchu, aktywności. Dodatkowym celem jest przeżycie radości płynącej ze wspólnej zabawy plastycznej.

Odwołanie się do osobistych doświadczeń i skojarzeń przedszkolaków na temat rodziny. oraz rodziny Wiktorii i Józefa Ulmów pokazuje dzieciom jej wartość. Ulmowie, w swojej codzienności jawią się jako rodzina, w której ważne miejsce zajmują: wiedza, praca, intelekt, relacje i wychowanie w duchu wartości chrześcijańskich. Pasja życia Józefa udzielała się jego rodzinie. Był bardzo uczynny i pomocny ludziom. Miał wiele talentów i umiejętności.

To wzór rodziny pełnej miłości, cierpliwości, wzajemnej troski o siebie, rodziny otwartej na dar życia, przyjmowany z radością, miłością i odpowiedzialnością. Świadkowie zapewniają, że dom Ulmów był otwarty dla każdego, panowała w nim ciepła atmosfera. O samych małżonkach mówiono „nigdy nie narzekali”.

Troska o właściwe wychowanie dzieci i przekazywanie im wartości powinna być najważniejszym zadaniem rodziców. Józef i Wiktoria mogli tłumaczyć się trudnościami materialnymi, potem tragedią okupacji. A jednak założyli rodzinę, dali życie siedmiorgu dzieci, służyli małej ojczyźnie, wreszcie otworzyli dom dla uciekinierów. Przykład Rodziny Ulmów stawia współczesnemu człowiekowi pytanie o to, jakimi wartościami kierujemy się dzisiaj, a także co jest naszym punktem odniesienia w trosce o młode pokolenie.

Cel metodyczny:

Kształtowanie u dzieci postaw ukierunkowanych na prawdę, dobro, piękno. Ukazanie wychowania w rodzinie jako wspierającego uczucia wyższe, zachowania społeczne, tolerancję oraz budowanie relacji.

Cele główne:

- refleksja nad wartościami - promowanie wartości rodziny,
- kształtowanie postawy szacunku do drugiego człowieka,
- upowszechnianie wiedzy o Rodzinie Ulmów,
- umiejętności uważnego słuchania i budowania wypowiedzi,
- rozwijanie umiejętności komunikowania się i współdziałania,
- kształtowanie wrażliwości artystycznej.

Cele szczegółowe:**Dziecko:**

- potrafi wypowiedzieć się na temat rodziny,
- chętnie uczestniczy w zabawie muzycznej, ilustrując ją ruchem,
- czyta proste wyrazy, dokonuje analizy i syntezy (dzieci starsze),
- przelicza i wykonuje działania matematyczne w zakresie (dzieci starsze),
- współpracuje w grupie z innymi dziećmi,
- czerpie radość ze wspólnej zabawy (muzycznej, plastycznej).

Rozwijane kompetencje kluczowe:

- porozumiewanie się w języku ojczystym,
- kompetencje matematyczne i podstawowe kompetencje naukowo-techniczne,
- umiejętność uczenia się,
- kompetencje społeczne i obywatelskie,
- w zakresie rozumienia i tworzenia informacji,
- osobiste, społeczne w zakresie umiejętności uczenia się,
- w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej.

METODY CZYNNE – oparte na działaniu:

- metoda samodzielnych doświadczeń i przeżyć dziecka,
- metoda zadań stawianych dziecku – mapa skojarzeń,
- metoda ćwiczeń utrwalających: G. Doman - czytanie globalne, J. Cieszyńska - czytanie sylabowe,
- elementy metody z zakresu edukacji matematycznej E. Gruszczyk-Kolczyńskiej,
- interpretacja utworów muzycznych - elementy metody ruchowej ekspresji twórczej R.Labana.

METODY SŁOWNE - oparte na słowie:

- metody żywego słowa: interpretacja tekstu,
- objaśnienia, instrukcja, pokaz, rozmowa, opowiadanie.

METODY OGLĄDOWE – oparte na obserwacji:

- metoda przekazu i obserwacji,
- metoda oddziaływania pozytywnym wzorem.

Formy:

indywidualne, zbiorowe, grupowa

Środki dydaktyczne:

zdjęcia, „**Niezwykła rodzina Ulmów z Markowej**” – historia rodziny, karty z imionami, cyferkami, kartki, flamastry, kredki, ołówki, koszyk, karty z obrazkami przedmiotów i czynności, nagranie muzyczne piosenki: „Moja wesoła rodzinka”

Proponowane działania podczas zajęć:

CZĘŚĆ I – od 15 do 30 minut (w zależności od wieku dzieci)

1. **„Iskierka”** - „Iskierkę przyjaźni puszczam w krąg niech powróci do mych rąk” - uczestnicy zabawy przekazują iskierkę w kole poprzez uścisk dłoni – *zabawa integrująca grupę.*
2. **„Rodzina - skojarzenia”** – nauczycielka zadaje dzieciom pytania: Z czym/z kim kojarzy Wam się rodzina? - zapisuje na kartce odpowiedzi dzieci tworząc mapę skojarzeń z rodziną – *zabawa słowna z wykorzystaniem zdobytej wiedzy oraz odwołująca się do dziecięcych doświadczeń.*
3. **„Niezwykła rodzina Ulmów z Markowej”** – nauczycielka czyta historię rodziny Ulmów - *Załącznik nr 1* oraz pokazuje zdjęcia *Załącznik nr 2*.
Rozmowa na temat wysłuchanego tekstu. Próba odpowiedzi na pytania:
 1. Czy pamiętacie imiona rodziców?
 2. Jak nazywały się dzieci?
 3. Czego dowiedzieliśmy się o tej rodzinie?
4. **„Kto pamięta”** - nauczycielka rozkłada na dywanie imiona dzieci z rodziny Ulmów oraz cyfry od 1 do 6, dzieci kolejno odkrywają kartki, odczytują imiona oraz cyfry, nauczycielka proponuje przyporządkowanie imion dzieci według kolejności ich urodzenia - *ćwiczenie dla starszych dzieci - Załącznik nr 3 - ćwiczenie rozwijające umiejętność spostrzegania, czytania, logicznego myślenia, współdziałania i zastosowania liczebników porządkowych.*
5. **Moja wesoła rodzinka”** – zabawa z improwizacją ruchową przy piosence - tekst *Załącznik nr 4.*

6. **„Zainteresowania i prace rodziców Józefa i Wiktorii”** – nauczycielka odwołuje się do historii Rodziny Ulmów, dzieci losują z koszyka karty ukazujące czynności lub przedmioty związane z zainteresowaniami i pracami mamy - Wiktorii i taty - Józefa. Przyporządkowują karty do ich zdjęć. (zamiast kart mogą być przedmioty ukryte w koszyku) **Załącznik nr 5** - *ćwiczenie rozwijające umiejętność uważnego słuchania, kształtowania myślenia abstrakcyjnego i krytycznego oraz wypowiedzania się na dany temat.*
7. **„Podziękowanie”** – przedszkolaki siedząc w kole podają sobie rękę i mówią do dziecka siedzącego obok: „Warto być razem.....(podają imię dziecka)” – *ćwiczenie kształtujące umiejętności społeczne oraz wzmacniająca poczucie wartości, wspólnoty i pewność siebie w kontaktach z innymi.*

CZEŚĆ II – od 15 do 30 minut (w zależności od wieku dzieci)

1. **„1,2,3 i do domu wchodzisz ty”** – dzieci odliczają 1,2,3 i siadają w kółeczku na dywanie – *zabawa organizacyjno – porządkowa w kole rozwijająca umiejętność koncentracji i skupienia uwagi oraz czekania na swoją kolej,*
2. **„Dom Ulmów oczami przedszkolaków”** – Nauczycielka rozdaje kartki i prosi dzieci by narysowały wymyślony dom z ogrodem dla Rodziny Ulmów. Praca plastyczna, format A4, technika do wyboru – kredki, pastele, farby, mazaki.
3. **„Nasza galeria domów”** – omówienie i prezentacja wykonanych prac przez dzieci oraz zorganizowanie wystawki - *ćwiczenie kształtujące odwagę i pewność siebie.*

Bibliografia:

1. Gubała Tomasz: Wychowanie do wartości. Rozważania o wartościach w wychowaniu; Ośrodek Rozwoju Edukacji, Warszawa 2021.
2. Gruszczyk Kolczyńska Edyta: Dziecięca matematyka, Wydawnictwo WSiP.
3. Skura Małgorzat: Za progiem. Jak rozwija się dziecko i jaka jest rola nauczyciela w tym rozwoju, Ośrodek Rozwoju Edukacji.
4. Szpytma Mateusz: Samarytanie z Markowej. Słudzy Boży Ulmowie – rodzina, która oddała swoje życie za pomoc Żydom A.D. 17 marca 2023.
5. Szulikowska M., *Markowskie bociany. Opowieść o bohaterskiej Rodzinie Wiktorii i Józefa Ulmów*, Przemyśl 2017.

„Niezwyczajna rodzina Ulmów z Markowej”

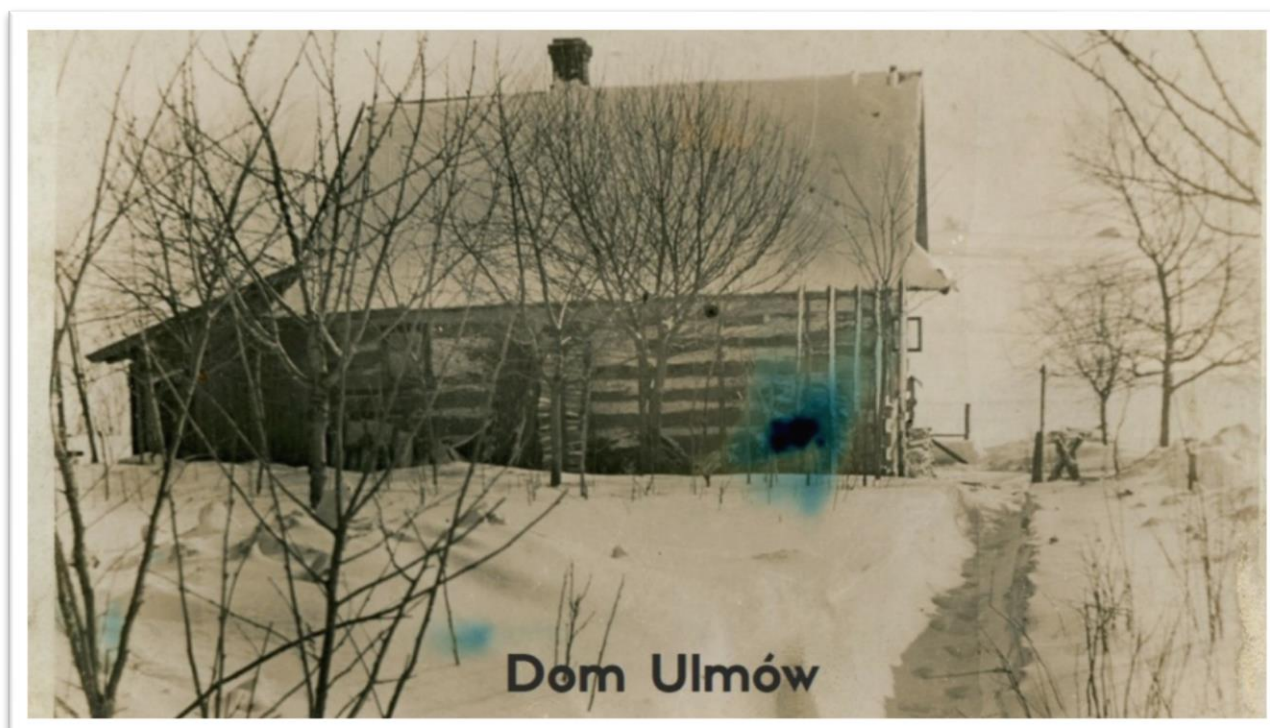
Józef i Wiktoria Ulma pochodzili z Markowej. Tam też mieszkali w małym drewnianym domku. Obok był sad, ogród z pięknymi kwiatami i pola uprawne. Urodziło się im sześcioro dzieci: Stasia, Basia, Władziu, Franio, Antoś, Marysia. Czekali na siódme dziecko które miało się urodzić wiosną 1944 roku.

Józef jako ukończył 4 klasową szkołę w Markowej i Szkołę Rolniczą w Pilźnie. Uprawiał warzywa i owoce, prowadził szkółkę drzew owocowych, hodował pszczoły oraz jedwabniki. Otrzymał nagrodę „za pomysłowe ule i narzędzia pszczelarskie własnej konstrukcji” oraz „za wzorową hodowlę jedwabników”. (Jedwabnik morwowo – gatunek nocnego motyla, kolor białawy, odżywia się liśćmi morwy, grupa owadów wytwarzających włókno jedwabne). Największą pasją Józefa było fotografowanie. Był też bibliotekarzem. Ucząc się z książek i czasopism, samodzielnie skonstruował aparat, którym wykonał tysiące zdjęć. Bardzo wiele z nich zachowała się w prywatnych zbiorach do dziś. Dzięki niemu udokumentowane zostały występy chóru, orkiestry, dożynki, przedstawienia teatralne, wesela, pierwsze komunie święte. Robił także zdjęcia na zamówienie. Dzisiaj możemy oglądać zdjęcia jego żony i dzieci. Zachowała się też część książek z jego prywatnej biblioteki. Niektóre z nich opatrzone są pieczęcią-ex librisem „BIBLIOTEKA □ DOMOWA JÓZEF □ ULMA”. Wiedzę z książek wykorzystywał w praktyce, m.in. do skonstruowania aparatu fotograficznego, maszyny do oprawiania książek, radia czy niewielkiej elektrowni wiatrowej.

Wiktoria była dobrą uczennicą, w młodości zaangażowana była m.in. w prace Amatorskiego Zespołu Teatralnego w Markowej, grała m.in. rolę Matki Bożej w jasełkach. Kiedy została mamą pracowała w domu, zajmowała się dziećmi, gotowała, prała, sprzątała, chodziła z dziećmi na spacer, uczyła je pisać, czytać i modlić się, lubiła prace w ogrodzie, sadziła dużo kwiatów.

W tej rodzinie było wesoło i radośnie, rodzice kochali swoje dzieci i poświęcali im dużo czasu, razem się uczyli, mieli wiele różnych zainteresowań i pasji ale też pomagali innym.

Zdjęcia archiwalne dostępne na stronach internetowych



Dom Rodziny Ulmów z Markowej



Józef Ulma (ze zbiorów Mateusza Szpytmy)



Wiktoria Ulma (ze zbiorów krewnych rodziny Ulmów)



Wiktoria Ulma z dziećmi. Od lewej: Władzio, Stasia, trzymająca na rękach Marysię, Franuś (na baranku), Basia i Antoś, jesień 1943 (ze zbiorów krewnych rodziny Ulmów)



Józef Ulma przy swojej pasiece.
Niektóre z zachowanych uli znajdują
się obecnie w skansenie w
Markowej (ze zbiorów krewnych
rodziny Ulmów)



Wiktoría Ulma, Franuś, Stasia i
Edward Ulma (kuzyn Józefa) z Basią
na kolanach (ze zbiorów krewnych
rodziny Ulmów)



Stasia Ulma (ze zbiorów krewnych
rodziny Ulmów)



Wiktoría Ulma z córką Stasią (ze
zbiorów Mateusza Szpytmy)



Wiktoria Ulma z dzieckiem (ze zbiorów krewnych rodziny Ulmów)



Wiktoria Ulma przy zmywaniu naczyń (ze zbiorów krewnych rodziny Ulmów)



Od lewej: Franuś, Stasia, Basia i Władzio Ulmowie (ze zbiorów krewnych rodziny Ulmów)



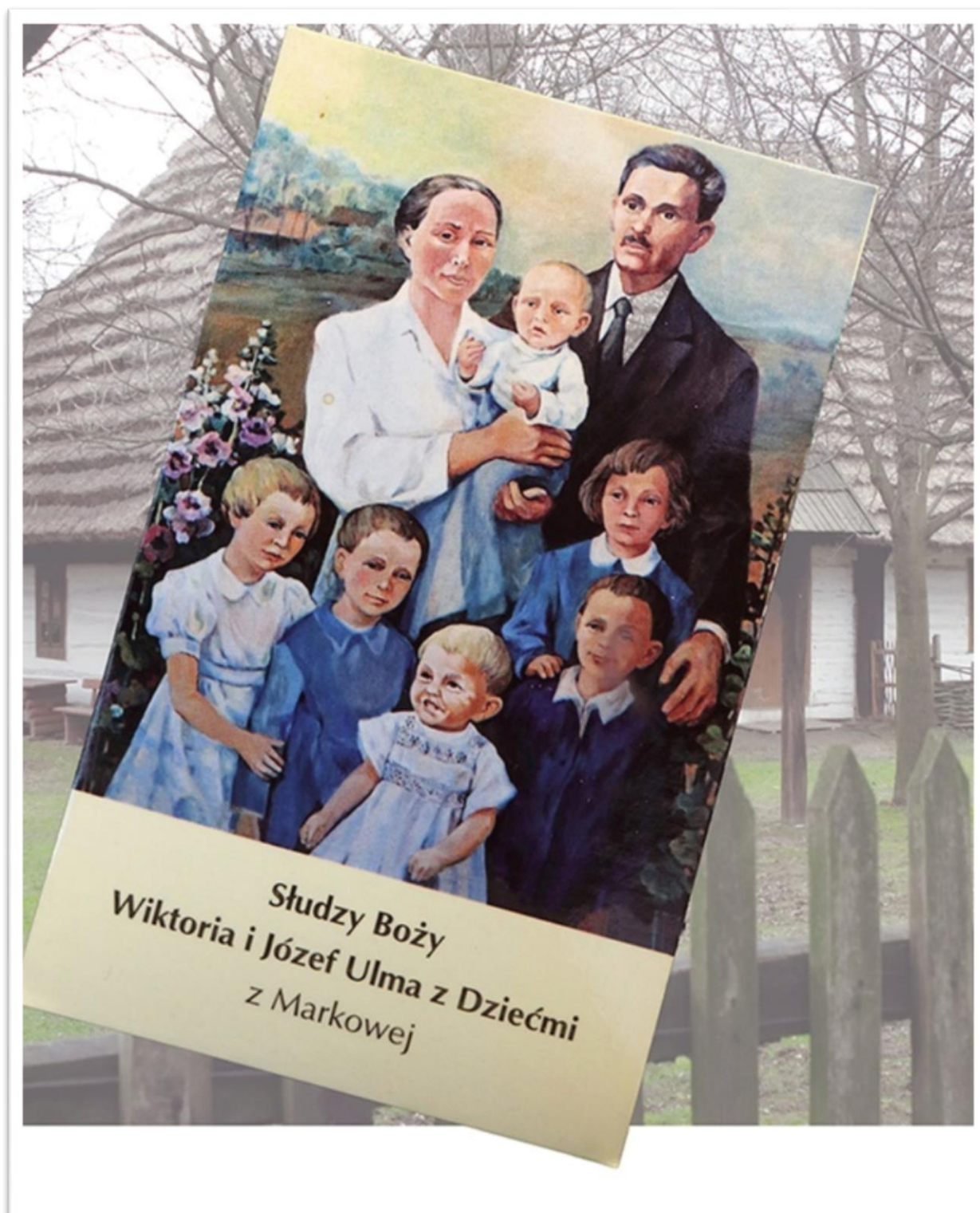
**Dzieci Ulmów (ze zbiorów krewnych
rodziny Ulmów)**



Prawdopodobnie Marysia –
najmłodsze dziecko Ulmów (ze
zbiorów Mateusza Szpytmy)



Stasia Ulma (z lewej) z koleżanką
Hanią Szylar podczas wypasania
krow, lato 1943 (ze zbiorów krewnych
rodziny Ulmów)



Rodzina

Ulmów

Wiktoria

Józef

Stasia

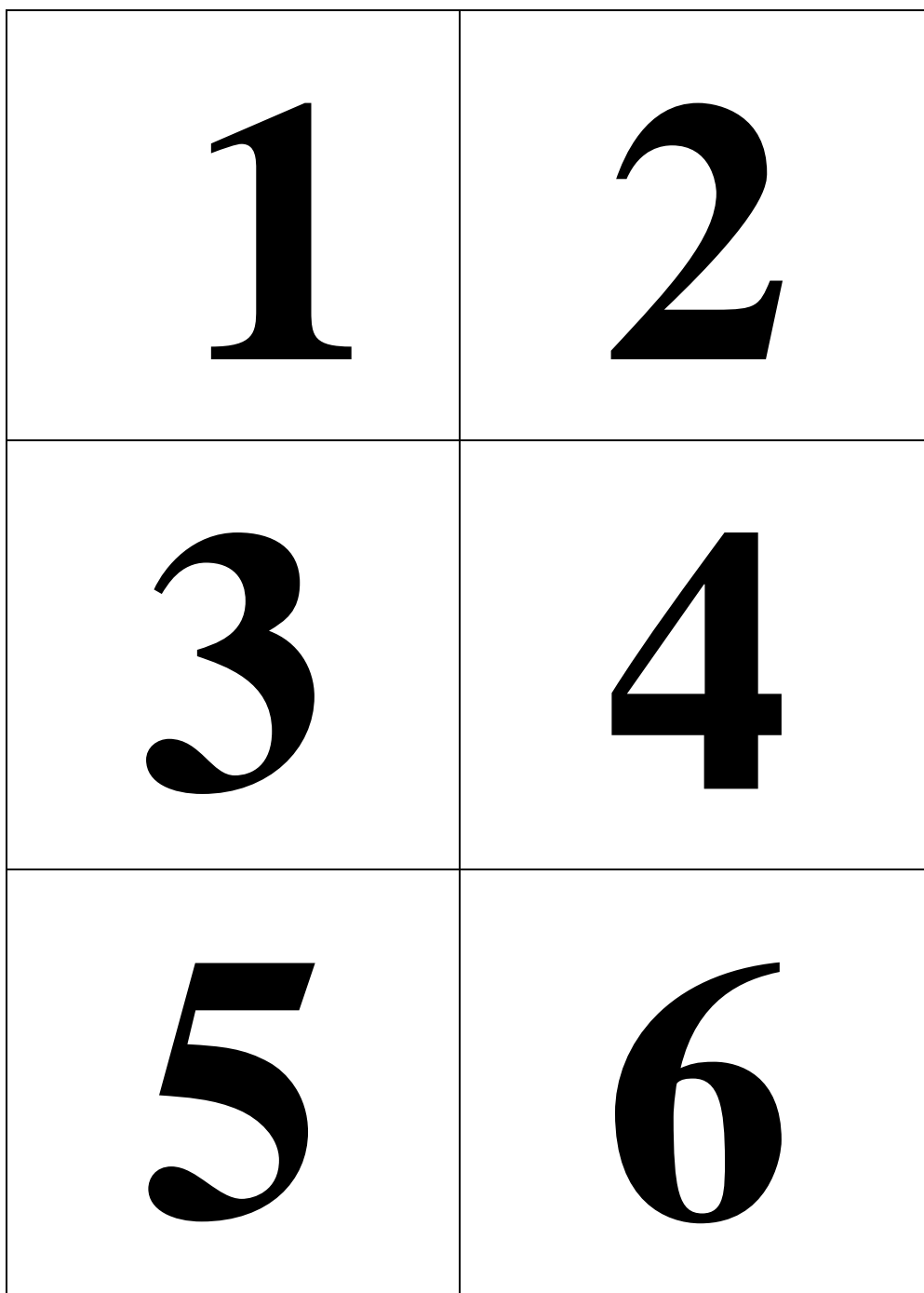
Basia

Władziu

Franio

Antoś

Marysia



Piosenka: „Moja wesoła rodzinka”

1. My rodzinę dobrą mamy – *pokazujemy na siebie*
Zawsze razem się trzymamy! – *trzymamy się za ręce*
I choć czasem czas nas goni, - *młynek rękami*
My jak palce jednej dłoni! – *pokazujemy dłoń*

Ref. Mama, tata, siostra, brat i Ja – *pokazujemy kolejno palce i na siebie*
To Mój mały świat! – *zataczamy koło przed sobą*
Dużo słońca, czasem grad- *pokazujemy na słońce, tupiemy*
To wesoły jest Mój świat! – *zataczamy koło przed sobą*

2. Mama zawsze kocha czule, - *pokazujemy na mamę*
Ja do mamy się przytulę. - *krzyżujemy ręce jakbyśmy kogoś przytulali*
Tata kocha lecz inaczej, - *pokazujemy na tatę*
Uspokaja kiedy płacę. - *naśladujemy dłonią głaskanie po ramieniu*

4. Gdy napsocę i nabroję – *uderzamy ręką o rękę*
Siedzę w kącie, bo się boję. – *stoimy na baczność*
Tata skarci, pożałuje, - *grozimy palcem wskazującym*
A mamusia pocałuje. – *naśladujemy całusy*

5. Kiedy nie ma taty, mamy – *rozkładamy ręce*
Wszyscy sobie pomagamy. – *pokazujemy zaciśnięte ręce*
I choć sprzątać nie ma komu – *palcem poruszamy na boki*
Jest wesoło w naszym domu. – *obrót, ręce na biodrach.*

Załącznik nr 5.

